

Οδηγός ΚΟΑ για την εφαρμογή μέτρων προστασίας και ευημερίας στον αθλητισμό

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΩΝ

19 Μαΐου 2022

Μαρία Παπαευσταθίου, Ph.D
paraefstathiou.m@cyearn.pi.ac.cy

Λειτουργός ΚΕΕΑ - Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου
Μέλος Ομάδας Εμπειρογνομόνων Συμβουλίου της Ευρώπης για τον Ασφαλή Αθλητισμό
Μέλος Επιτροπής ΚΟΑ «Ισότητα των Φύλων στον Αθλητισμό»

Στόχοι του σεμιναρίου

- ❖ Γενική ενημέρωση για τον Οδηγό Ευημερίας
- ❖ Ενημέρωση για τα οκτώ (8) μέτρα προστασίας και ευημερίας
- ❖ Ηλεκτρονική πρόσβαση στον Οδηγό
- ❖ Ρόλος Ομοσπονδίας
- ❖ Κανόνες εφαρμογής των μέτρων
- ❖ Διαδικασία εφαρμογής των μέτρων
- ❖ Συζήτηση - Επίλυση αποριών

Η ιδέα της συγγραφής του Οδηγού

- Αύγουστος 2019: Επιτροπή Ισότητας των Φυλών στον Αθλητισμό
- Νοέμβριος 2019: Έγκριση από ΔΣ ΚΟΑ
- Αρχές 2021: Δημοσιοποίηση και διανομή στις αθλ. ομοσπονδίες

Διεθνής κινητοποίηση

Ασφαλής Αθλητισμός “Safe Sport”

Διεθνής
Ολυμπιακή
Επιτροπή (ΔΟΕ)

Συμβούλιο
της Ευρώπης
(ΣτΕ)

Παγκόσμιος
Οργανισμός
Υγείας (ΠΟΥ)

Σύμβαση Ηνωμένων
Εθνών για τα Δικαιώματα
των Παιδιών (ΗΕ)

Σκοπός Συγγραφής Οδηγού

- ❖ Παροχή κατευθυντήριων γραμμών προς τις ομοσπονδίες για υλοποίηση μέτρων προστασίας και ευημερίας
- ❖ Προώθηση και ενθάρρυνση των ομοσπονδιών για υιοθέτηση των μέτρων
- ❖ Υιοθέτηση κοινής φιλοσοφίας αναφορικά με την εφαρμογή της Στρατηγικής του ΚΟΑ όσον αφορά την προστασία και ευημερία των αθλητών και αθλητριών (κυρίως παιδιών)

Νόμος ΚΟΑ 2021 – Τροποποίηση νομοθεσίας

1. Κώδικας Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας
2. Σχέδιο Δράσης για υγιή αθλητισμό που περιλαμβάνει τη στρατηγική του Οργανισμού για λήψη μέτρων που αφορούν, μεταξύ άλλων, στην προστασία από τη σεξουαλική κακοποίηση κατά των παιδιών
3. Οδηγός καθοδήγησης προς τις ομοσπονδίες, για σκοπούς του σχεδίου δράσης για υγιή αθλητισμό.

Σύγχρονα κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα

Φύλο/
παρενόχληση

Σωματική και
ψυχολογική πίεση

Παιδί και δικαιώματα

Κοινωνικές και
επαγγελματικές σχέσεις

Διαφορετικότητα

Κατηγοριοποιήσεις

Ψυχική Υγεία

Καριέρα (αθλητών-
αθλητριών)

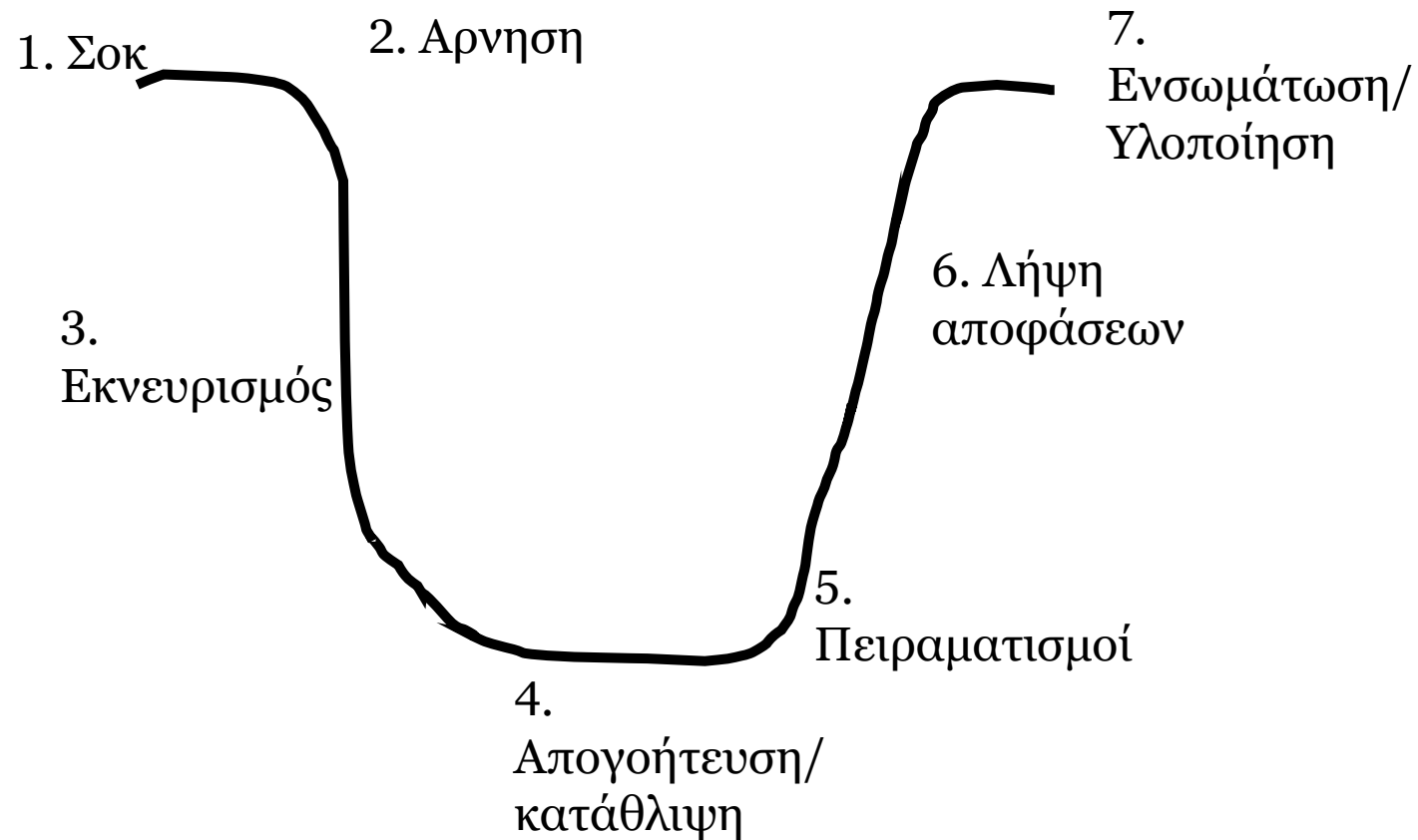
Παράδοση - κουλτούρα
αθλητισμού
Φυσιολογικές
συμπεριφορές

Πρόσφατα στατιστικά δεδομένα

- ♦ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ: **Κακοποίηση και παραμέληση των παιδιών στον χώρο του αθλητισμού**
- ♦ 10.000 συμμετέχοντες και συμμετέχουσες (18-30chr) από 6 ευρωπαϊκές χώρες
- ✓ 65% ψυχολογική βία κυρίως μεταξύ των παιδιών-αθλητών
- ✓ 20% σεξουαλική βία με σωματική επαφή (contact sexual violence)
- Η βία στον αθλητισμό δε σταματά στην ηλικία των 18
- Παιδιά βιώνουν κακοποίηση εκτός αθλητισμού – σημαντικός ο ρόλος των ενηλίκων στον αθλητισμό

Σοκ και έκπληξη στο άκουσμα μιας αποκάλυψης. «Δεν το πιστεύουμε.»

Αποτελεσματική υλοποίηση των μέτρων

Εμπόδια

- **Άρνηση** σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο
- **Αδράνεια** σε επίπεδο διοίκησης
- **Πίεση** για επιτυχία, να μη βγει προς τα έξω, να μην ανοίξουμε τον ασκό του Αιόλου, να ελαχιστοποιηθεί το πρόβλημα
- **Άγνοια** ότι υπάρχει πρόβλημα και για τρόπους διαχείρισής του
- Δεν υπάρχουν οι **πόροι** (χρόνος, χρήμα, δεξιότητες)
- **Φόβος** μη σωστής διαχείρισης, εγκατάλειψη μελών/χορηγών, για καταγγελία

Πλεονεκτήματα

- **Αυτοπεποίθηση** (ατομική και συλλογική)
- **Γνώση** διαδικασιών και δικαιωμάτων
- **Πόροι** – επιλογή από σπόνσορες, γονείς
- **Ασφάλεια**, ανοικτό κλίμα, ηθική, θετική υποστήριξη, διάθεση για ανταπόκριση, αφοσίωση
- **Ενδυνάμωση** αθλητών και αθλητριών

Ποιους αφορά;

- ♦ Παιδιά – παιδικός αθλητισμός
- ♦ Νεαροί αθλητές και νεαρές αθλήτριες
- ♦ Ενήλικες αθλητές και αθλήτριες
- ♦ Προπονητές και προπονήτριες
- ♦ Γονείς και κηδεμόνες
- ♦ Άλλοι που συμμετέχουν στον αθλητισμό
- ♦ Παράγοντες

Child protection

Duty of care

Child welfare

Athlete welfare

Anti-harassment

Equal opportunities

Quality assurance

Ethics/human rights

Κύριοι ορισμοί

Ευημερία αθλητών/αθλητριών (Athlete Welfare): Το πλαίσιο που καλύπτει ένα ευρύ φάσμα κοινωνικών και ψυχολογικών ζητημάτων στον αθλητισμό π.χ. έμφυλη βία, κακοποίηση, παρενόχληση, ψυχική υγεία, ομοφοβία/ σεξουαλική ταυτότητα, θέματα φύλου στον αθλητισμό.

Ευημερία παιδιών - αθλητών/αθλητριών: Το συνολικό σύστημα πρόληψης από κινδύνους, προστασίας του παιδιού, ασφάλειας, κοινωνικών και εκπαιδευτικών υπηρεσιών τις οποίες όλα τα παιδιά δικαιούνται βάσει των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους.

Οκτώ (8) Μέτρα Ευημερίας

- ♦ Εναρμονισμένα με τα διεθνή καταστατικά ανθρώπινων δικαιωμάτων
- ♦ Ακολουθούν διεθνείς και ευρωπαϊκές συστάσεις, εισηγήσεις
- ♦ Βασίζονται στην υλοποίηση καλών πρακτικών που υιοθετούνται από αθλητικούς οργανισμούς

1. Δήλωση πολιτικής

- ✓ Σαφείς ορισμοί
- ✓ Έγκριση Αρμοδίου Διοικητικού Οργάνου
- ✓ Ενσωμάτωση στο καταστατικό της Αθλητικής Ομοσπονδίας
- ✓ Να ισχύει για όλους τους/τις εμπλεκόμενους/εμπλεκόμενες
- ✓ Να προηγείται διαβούλευσης

2. Διαδικασίες χειρισμού περιστατικών/ανησυχιών/αναφορών

- ✓ Ενιαίο Σύστημα/Πρωτόκολλο
- ✓ Γνώση Δικαιωμάτων και Υποχρεώσεων
- ✓ Καταγγελία Περιστατικών, πού/πώς
- ✓ Ειδική Τηλεφωνική Γραμμή – Συνεργασία με άλλους φορείς
- ✓ Διασφάλιση Επαγγελματικού Απόρρητου

Διαφορετική διαχείριση

Πειθαρχική διαδικασία

- ♦ Πρόσωπο αναφοράς
- ♦ Ομάδα εξέτασης παραπόνων/ανησυχιών εντός της Ομοσπονδίας
- ♦ Εμπιστευτικότητα

Ποινική διαδικασία

- ♦ Εφαρμογή διαδικασιών που προνοούνται από τις υφιστάμενες νομοθεσίες

3. Μηχανισμοί στήριξης και καθοδήγησης

- ✓ Λειτουργός Ευημερίας
- ✓ Υπεύθυνος Εφαρμογής Πολιτικής

4. Εκπαίδευση και επιμόρφωση

- ✓ Σφαιρική Προσέγγιση
- ✓ Κύρια θέματα– κάθε 2-3 χρόνια υποχρεωτική εκπαίδευση
  - ♦ Ευημερία στον αθλητισμό, με έμφαση στα παιδιά
  - ♦ Αναγνώριση περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στον αθλητισμό και διαχείριση επιβλαβών συμπεριφορών
- ✓ Έντυπο ενημερωτικό υλικό - εγχειρίδιο ΚΟΑ

5. Κώδικές ηθικής και δεοντολογίας

- ✓ ΔΣ και άλλα μέλη αθλητικής ομοσπονδίας
- ✓ Γονείς/κηδεμόνες
- ✓ Προσωπικό/εθελοντές και εθελόντριες
- ✓ Αθλητές και αθλήτριες (ενήλικες και ανήλικοι)
- ✓ Προτεραιότητα στους προπονητές και προπονήτριες

Παράδειγμα

- ♦ Μετάβαση:

1. <https://cyprussports.org/gr/download-area/file/360-%CE%BA%CF%8E%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CF%82-%CE%B7%CE%B8%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CF%83%CF%85%CE%BC%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B9%CF%86%CE%BF%CF%81%CE%AC%CF%82.html>

2. <https://pjp-eu.coe.int/en/web/pss/codes-of-conduct-and-ethics>

6. Διαδικασίες πρόσληψης

- Ξεκαθαρίζονται οι ρόλοι και οι ευθύνες του προσωπικού και εθελοντών/εθελοντριών
- Οι γονείς αισθάνονται ασφάλεια καθώς προηγούνται διαδικασίες επιλογής προσοντούχων επαγγελματιών
- Μειώνεται το ρίσκο να αμαυρωθεί η φήμη της ομοσπονδίας/ αθλήματος
- Υποχρεωτική προσκόμιση, προς τον υπεύθυνο αθλητικό φορέα, πιστοποιητικού λευκού ποινικού μητρώου καθώς και πιστοποιητικού που απορρέει από τη Νομοθεσία του 2014 για την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης κατά των παιδιών

7. Διαμόρφωση συνεργασιών

- ✓ Υπηρεσίες
- ✓ Επιτροπές
- ✓ Κυβερνητικοί Οργανισμοί
- ✓ ΜΚΟ
- ✓ ΥΠΠΑΝ
- ✓ ΚΟΕ
- ✓ Εκτός Κύπρου

8. Μηχανισμοί αξιολόγησης

- ✓ Τακτική αναθεώρηση της Δήλωσης Πολιτικής
- ✓ Σχέδιο Δράσης
- ✓ Συμπερίληψη Χρονοδιαγραμμάτων
- ✓ Ενημέρωση μελών - συμμετοχή τους

Πρόσβαση στον Οδηγό:

➤ Ο Οδηγός σε ηλεκτρονική μορφή:

<https://cyprussports.org/phocadownload/AsfaleiaKaiYgeia/ATHLETE-WELFARE.pdf>

Τρόποι Ανταπόκρισης στην Υλοποίηση Μέτρων για Ευημερία

Αντιδραστικός

Δραστικός

- ♦ Δημιουργούνται μέτρα και διαδικασίες μετά την αποκάλυψη ενός σκανδάλου ή καταγγελίας
- ♦ Ελάχιστες διαδικασίες, δεν υπάρχει έλεγχος ποιότητας ούτε επικαιροποίηση
- ♦ Δημιουργούνται μέτρα και διαδικασίες που ενσωματώνονται στο καταστατικό του οργανισμού
- ♦ Τακτικός έλεγχος με πρακτικό και αποτελεσματικό τρόπο (λίστα - checklist)

Πιθανές συνέπειες

Αντιδραστικός

Δραστικός

- Πίεση από εξωτερικούς παράγοντες (π.χ. ΜΜΕ, Αστυνομία, γονείς/κηδεμόνες, δικηγόροι) – χάνεται ο έλεγχος
- Απουσία διαδικασιών χειρισμού για σωστή διαχείριση
- Η πίεση για γρήγορη αντίδραση οδηγεί σε λάθη
- Χάνονται μέλη
- Αμαυρώνεται η φήμη οργανισμού
- Αποχωρούν οι σπόνσορες

- Ο οργανισμός έχει τον έλεγχο καθώς οποιαδήποτε παράπονα και ανησυχίες τυγχάνουν άμεσης και αποτελεσματικής διαχείρισης
- Ελαχιστοποιούνται οποιαδήποτε αρνητικά επακόλουθα
- Υπάρχει το αίσθημα δικαιοσύνης σε όλους/όλες
- Τα διδάγματα που αντλούνται ενσωματώνονται στις διαδικασίες αλλά και στην καθημερινότητα των συμμετεχόντων στην αθλητική ομοσπονδία
- Διατηρούνται οι χορηγίες/σπόνσορες
- Ενισχύεται η φήμη του αθλητικού οργανισμού

Παράδειγμα:

<https://www.cbf.basketball/el/page/home>

(Brackenridge, 2001, σελ.184)

Ρόλος Αθλητικής Ομοσπονδίας

- ♦ Προληπτική/Ενεργός στάση
- ♦ Αναγνώριση προβλήματος
- ♦ Αλλαγή νοοτροπίας
- ♦ Σφαιρική διαχείριση της ευημερίας
- ♦ Συστηματική υλοποίηση μέτρων
- ♦ Τακτική επικοινωνία με τον ΚΟΑ

Αρχές – Κανόνες εφαρμογής μέτρων

- ♦ Επαγγελματισμός με Σεβασμό στην Έννοια του Εθελοντισμού
- ♦ Δίκαιο Παιχνίδι, Δικαιοσύνη
- ♦ Αναγνώριση του Αθλητισμού ως χώρου Κοινωνικοποίησης και Ψυχοσυναισθηματικής Ανάπτυξης και ως Μέσου Ανάπτυξης Θετικών Εμπειριών Ασφάλεια
- ♦ Σεβασμός και Υπευθυνότητα
- ♦ Εφαρμογή Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού

Υλικό για χρήση

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Χρήσιμοι ορισμοί, περιγραφές	8
Ευημερία αθλητών/ριών (Athlete Welfare)	8
Ευημερία παιδιών - αθλητών/ριών	8
Παιδί	8
Έμφυλη Βία	8
Μορφές κακοποίησης και παρενόχλησης στον αθλητισμό	8
Σωματική κακοποίηση	11
Ψυχολογική κακοποίηση	11
Σεξουαλική παρενόχληση	11
Σεξουαλική κακοποίηση	11
Παραμέληση	11

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Υπηρεσίες Στήριξης	12
--------------------	----

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Ενημερωτικό κείμενο για αξιοποίηση από ομοσπονδίες	14
Ποιο είναι το πρόβλημα που εντοπίζεται στον αθλητικό χώρο;	14
Γιατί η έμφυλη βία, παρενόχληση και κακοποίηση συμβαίνει στον αθλητισμό;	15
Με ποιο τρόπο η υφιστάμενη αθλητική κουλτούρα/νοοτροπία μπορεί να συμβάλει στη εκδήλωση βίας;	16
Χρήσιμες πηγές - Βιβλιογραφία	18-19

Πρώτα βήματα για υλοποίηση του Οδηγού

- ♦ Σύγκληση συνεδρίας ΔΣ ομοσπονδίας - Μελέτη του Οδηγού
- ♦ Σχεδιασμός υλοποίησης μέτρων με τη σειρά που καθορίζεται στον Οδηγό: B1, B2, B3, κλπ
- ♦ Επικοινωνία με φορείς/άτομα για καθοδήγηση – στενή συνεργασία με ΚΟΑ και αρμόδια λειτουργό

Πρακτικό μέρος – Συζήτηση σε ομάδες